

Am trecut în revistă, în numerele anterioare ale revistei, o serie din prioritățile Academiei Române. Dar prioritățile unei instituții reper a națiunii române, privind cultura și cunoașterea națională, sunt susținute în primul rând prin patrimoniul cultural deținut în biblioteci, institute, filiale și apoi prin acțiunile contemporane ale membrilor săi sau donațiile unora din ei.

Menționăm ca prioritate pentru perioada 2022- 2026, „informatizarea și reorganizarea tuturor activităților, responsabilizarea superioară a personalului din aparatul central și optimizarea structural-funcțională a entităților din subordine” dar din lista de vreo zece direcții de acțiune nu am regăsit nici o referire directă la bibliotecile Academiei.

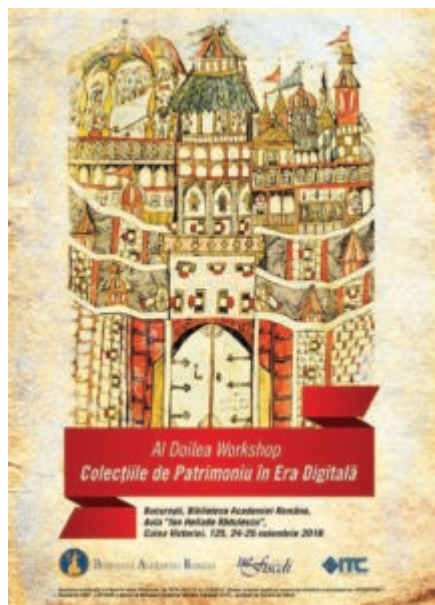
Constituirea bazei de date digitale cu patrimoniul cultural și științific, de cărți, reviste, publicații și alte date sau materiale fizice reprezentând artă, numismatică, documente istorice, cu înregistrări foto, fono și video, va realiza patrimoniul digital prezent și istoric și va permite accesul la cunoașterea largă și cercetarea acestuia. Administrarea bogatului patrimoniu din biblioteci, din donațiile sau casele comemorative, impun necesitatea digitalizării și valorificarea imensului volum arhivistic, informațional, istoric, inclusiv al operelor și creației artistice din artă, muzică, media.

Structura organizatorică a Academiei Române cuprinde filialele sale, din Iași, Cluj-Napoca, Timișoara, care la rândul lor au în coordonare biblioteci, institute cercetare și o parte a patrimoniului. Strategia Academiei Române, 2018-2038, a punctat prin tema proiect numărul 10 tocmai rolul important al acestui patrimoniu. Biblioteca Academiei Române (BAR), situată în aceeași curte cu clădirea Academiei, este cea mai importantă, bogată și valoroasă dintre bibliotecile naționale și ale Filialelor Academiei din Iași, Cluj-Napoca și Timișoara.

Faptul că a aniversat 150 de ani de la înființare certifică alături de multitudinea de poziții deținute valoarea inestimabilă a conținutului acesteia. Volumul „Liber Amicorum!”, apărut în 2017 cu sprijinul financiar al Fundației Patrimoniu a Academiei Române din Fondul Recurent al Donatorilor, coordonat de acad. Florin Gh. Filip, constituie o carte de vizită extinsă a Bibliotecii Academiei Române. Este menționat că BAR este „depozitar de carte și reviste, dar și posesoarea uneia dintre cele mai reprezentative colecții numismatice din lume, cu prețioase documente istorice, precum și o bogată colecție de stampe și fotografie, toate acestea făcând-o structură similară cu Bibliothèque Nationale de France sau British Museum și situând-o în circuitul cultural european”.

Biblioteca Academiei a fost înființată la 6 august 1867, la circa un an după fondarea Societății Academice Române care, ulterior s-a transformat în Academia Română, având din start misiunea de a aduna și conserva fondul național de carte, manuscrise și tipărituri, ilustrând istoria și cultura românească, dar și din cultura, istoria și civilizația universală. Colecțiile sale se cifrează la peste 14

milioane de unități, dintre care peste 2 milioane monografii și 5 milioane publicații seriale. La acestea se adaugă colecțiile de numismatică, filatelie, artă picturală, toate acestea catalogate (Catalogul cărților, Catalogul publicațiilor periodice, Cataloagele colecțiilor speciale).

Colecțiile speciale din Cabinetul de manuscrise curind „Carte rară, Documente istorice, Arhive personale și corespondență, Cărți vechi și rare”, Grafică, Numismatică, Hărți, Muzică. De amintit este și biblioteca virtuală ce cuprinde expoziții, personalități care au schimbat lumea, sigilii, monede și colecții individuale. De o valoare aparte sunt „Manuscrisele poetului Mihai Eminescu”, cele 46 de volume, cu circa 14.000 de file, care au fost dăruite Academiei Române de Titu Maiorescu, în 25 ianuarie 1902. Baza de date în imagini, IMG (Manuscrisele Eminescu) se poate consulta și on line. Revista BAR cu numele TEZAUR aduce în atenție date și cercetări istorice, cu caracter aparte pentru istoria națională și cercetarea bibliotecară.

De altfel, cercetarea în cadrul bibliotecii a fost pusă în evidență și valoare și prin workshop-uri sau lucrări publicate precum „Colecțiile de patrimoniu în era digitală”. Temele puse în discuție acoperă în esență toată problematica actuală a bibliotecilor Academiei sau a celor naționale:

- ◆ metode moderne de conservare;
- ◆ conservarea și prezervarea colecțiilor patrimoniale;
- ◆ metode de diseminare a conținutului digital al colecțiilor patrimoniale;
- ◆ probleme ale clasării documentelor de patrimoniu;
- ◆ valorificarea prin digitizare a colecțiilor de patrimoniu;
- ◆ comunicări din domenii conexe.

Alte portaluri sau simpozioane vin să completeze bogata activitate culturală din cadrul bibliotecii. Astfel amintim BYZANTION, „Fondul de manuscrise bizantine și post-bizantine al Bibliotecii Academiei Române”, Portalul Medievalia, proiectul EUROPEANA sau portalul „The European Library”. Site-ul web al bibliotecii oferă și referințe cu legături la periodice din colecțiile BAR care și-au încetat apariția în formă tipărită și sunt publicate doar electronic <https://bibliacad.ro/revelectronice.html>. Filiala din Cluj-Napoca a Academiei Române a luat ființă în anul 1949, iar în anul 1950, a luat ființă și Biblioteca Academiei din Cluj. Biblioteca, a adunat fonduri de carte tipărită, manuscrise din vechea bibliotecă a Blajului, în condițiile în care aceasta era amenințată după desființarea bibliotecii Bisericii Greco-Catolice din România, a altor biblioteci.

Prin străduințele acad. David Prodan au fost astfel salvate valori unice ale creației cultural-științifice românești, cele datorate Școlii Ardelene. În secolul trecut putem acum spune, că Filiala Academiei din Cluj-Napoca s-a consolidat și cu ridicarea sediului Bibliotecii Academiei Române din str. M. Kogălniceanu nr. 12-14. Biblioteca Academiei Române, din Cluj-Napoca a devenit una din principalele biblioteci documentare, având un bogat și prețios tezaur de carte și manuscrise românești, europene și orientale și, totodată, un important centru de creație - cercetare științifică, din țară și din străinătate.

Biblioteca Academiei Române - Filiala Iași susține dezvoltarea cunoașterii și cercetării științifice de a organiza, prezerva, valorifica și dezvolta patrimoniul național scris, de a promova valorile culturale, împreună cu bibliotecile institutelor și centrelor de cercetare din cadrul Filialei Iași (Institutul de Arheologie, Institutul de Cercetări Economice și Sociale „Gh. Zane”, Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Institutul de Informatică Teoretică, Institutul de Istorie „A. D. Xenopol”, Institutul de Matematică „O. Mayer”, Centrul de Cercetări Antropologice „Olga Necrasov”, Centrul de Cercetări Biomedicale, Centrul de Cercetări Geografice, Centrul de Cercetări pentru Oenologie, Centrul de Istorie și Civilizație Europeană). Biblioteca Academiei Române - Filiala Timișoara funcționează ca bibliotecă publică, cu un profil academic și de cercetare.

Putem găsi aici Revista Bibliotecii Academiei Române - Filiala Timișoara, o gamă largă de cărți și materiale tipărite, cu profil generalist, cărți vechi, rare, ce pot fi studiate doar în incinta instituției, un patrimoniu de peste 370.000 de cărți, broșuri, brevete de invenție, ziare etc., iar la e-BOOKS găsim un set de date despre: „Viața Academică în Banat, Istoria Banatului Otoman, Istoria Banatului, Antichitatea”.

De altfel clădirea în care este sediul Filialei și a bibliotecii de pe Strada Episcop Augustin Pacha 7, Timișoara, o clădire cu o istorie impresionantă, „Casa Welauer”, pune amprenta pe instituție și destinația ei. Sediul are și scopul de a găzdui colecțiile Societății de Istorie și Arheologie, fondată de Ormós Zsigmond, o donație ulterioară Academiei Române din 1953, an în care a fost înființată și Biblioteca. Vedem astfel cum Academia Română, inclusiv prin Filialele și Bibliotecile sale răspândite în patru colțuri ale țării, își aduce contribuția la păstrarea și conservarea patrimoniului cultural, material și științific al patriei noastre. Digitizarea, aplicațiile și cataloagele electronice, accesibile online ușurează accesarea.

Viorel Gafta